

Ismerjétek meg az embereket

Alapige: Máté 22,41-44

*Mikor pedig a farizeusok összegyülekezének, kérdezé őket Jézus,
Mondván: Miképen vélekedtek ti a Krisztus felől? kinek a fia? Mondának néki: A Dávidé.
Monda nékik: Miképen hívja tehát őt Dávid lélekben Urának, ezt mondván:
Monda az Úr az én Uramnak: Ülj az én jobb kezem felől, míglen vetem a te ellenségeidet
a te lábaid alá zsámolyul.*

Kedves Testvéreim! Mióta beköszöntött a böjti időszak, azóta gondolataink ott járnak Jézus szenvedése körül és az Ő utolsó kijelentéseivel foglalkozunk, melyeket nem bizalmas körben tanítványai, hanem a nagy nyilvánosság, a sokaság számára mondott el. Szerette volna Jézus minden gondolatát, mely Őt állandóan foglalkoztatta, az emberek lelkére kötni. Szerette volna szétosztani ezeket a drága kincseket az emberek között. Annyi mondanivalója lett volna még – mint János írja –, hogy az embereknek ehhez kevés lett volna a befogadóképességük.

Ezt az Igét is, melyet Máté 22. fejezetében olvashatunk, Jézus az utolsó héten, zöldsütörtököt megelőző kedden mondotta el. Ez volt Jézusnak a harmadik csoportba tartozó igehirdetésének első gondolata. Jézus tudta, hogy mit kell az emberek lelkére kötni: tanuljatok meg engedelmeskedni! Ez volt a legelső vezérlő gondolata. Mennyire tud az ember engedelmeskedni feljebbvalójának és az Istennek? Második vezérlő gondolata, melyet nem tudott elvinni magával és a lelkünkre kötött: fizessétek meg adósságaitokat! Ne járjatok felesleges kolonccal nyakatokban, mert lehúz a földre benneteket, azért adjátok meg a császárnak, ami a császáré, az Istennek, ami az Istené, felebarátnak, ami a felebaráté, életnek, ami az életé. Senki ne tartozzon a másik embernek semmivel, csak szeretettel. Jézus tehát először arra tanít bennünket, tanuljatok engedelmeskedni, másodszor, fizessétek meg adósságaitokat. A harmadik csoportba tartozó igehirdetésének gondolatait így foglaljuk össze: „Ismerjétek meg az embereket!”

Mikor Jézus felteszi a kérdést a farizeusoknak: mint vélekedtek Krisztusról, akkor a feleletből látta meg az embernek hiányos gondolkodását és meglátta a mi harmadik fogyatékosságunkat és így fogalmazta meg harmadik gondolatát: Ismerjétek meg az embereket, mert ti emberek nem ismeritek egymást. Keserű igazságai vannak Jézus gondolatainak és akármilyen keserű mellékíze van is ennek a mondatnak, én sem akarom számotokra megédesíteni.

Nincs hangosabb felsikoltó hangja Jézusnak, mint mikor erről beszél minékünk: ti emberek nem ismeritek az embereket. Jézus ismerte őket. Megvoltak az Ő szomorú tapasztalatai az emberekről. János is ismerte őket, könyörögve int levelében: atyámfia, ne higgyetek minden léleknek, de előbb próbáljátok meg a lelkeket, mert nem ismeritek őket (1Jn 4,1). Pál apostol is ezt írja levelében: vigyázzatok, ismerjétek meg az embereket.

Jézus lelkében ezek a tapasztalatok akkor gyűltek össze, mikor közeledett a Golgotához. Ellenségei még meglapulva jártak körülötte, de tudta, közeledik már az idő, mikor nyíltan fellépnek ellene, tudta, hogy ismét az esemény középpontjában fog állni, de annak nem a cselekvő, hanem a szenvedő hőse lesz.

Jézusnál jobban senki sem ismerte az embereket. Mikor tanítványait kiküldi kettesével, azt mondja nekik: „Ímé én elbocsátlak titeket, mint bárányokat a farkasok közé.” (Lk 10,3). Nem iszonyú ránk nézve ez, mikor Jézus valami szimbólumot keresett az emberek megjelölésére, akkor az állatsereglet jutott az eszébe és az állatokból kellett kiválasztani egyet és azt mondja, olyanok vagyunk, mint a farkas, ragadozó utálatos állat. Mennyi fájdalmas tapasztalata lehetett Jézusnak, aki nem a cselekedeteket látta, de ismeri még gondolatainkat is, melyeket még meg

sem fogalmaztunk, ki sem mondtunk és Ő már tudja azokat. Oh micsoda az ember, ha Jézus nem tud mást mondani, mint azt, hogy az ember farkas. Nem azt köti lelkükre tanítványainak, mikor elküldi őket, őrizzétek veszedelmektől, csapásoktól, a természet viszontagságaitól, ne ezektől óvakodjatok – csak az emberektől. Jézus számára ez olyan lelki élmény volt, amelyet nem akart magával vinni, mert rettenetes valóságát érezte saját testén, hogy farkas az ember. őrizzétek az emberektől és ismerjétek meg őket.

Jézus felsorakoztatja az emberek csoportjait és rámutat arra, kiket kell nekünk megismerni.

Azt mondja: ismerjétek meg jóakaróitokat. Lássátok, kedves testvéreim, Jézus milyen nagy súlyt fektet az ember boldogságára, mindent elmond néktek, itt hagyja gondolatait, hogy boldogok tudjatok lenni. Mennyi veszedelem rejlik abban, mikor emberek mindenkiben megbíznak, de ugyanakkor milyen káros dolog az is, mikor senkiben sem bíznak. Amiért egy-két emberben csalódtak, ezért az egy-két emberért általánosítanak, minden emberben ellenséget látnak és az a tudat megkeseríti egész életüket. Ismerjétek meg jóakaróitokat, mert az ember nem tudja megismerni még jóakaróját sem. Azokat tartja jóakaróinak, akik mindig egy véleményen vannak vele, akik mindenben azonosítják magukat ő vele, akik mindig hízelegnek. Aki azonban nem ad mindig igazat és ha kell ellenük van, szigorú hozzájuk, pedig minden gondolata az ő boldogságuk s éppen azért keményen és rövidre fogja a gyeplőt, arra azt mondják: rosszakaró. Oh, ha az ember egyszer megtudná látni, kik az ő igazi jóakarói!. Jézus kéri, ismerjétek meg az igazi jóbarátokat. Ő odaállít az emberek elé két személyt és az ember éppen ebben a két személyben látja meg rosszakaróját, akiknek minden gondolatuk az ő boldogságuk. Jézus mutat rá erre a két személyre: Isten az egyik, Krisztus a másik. Emberek ismerjétek meg Őket!

Azután azt mondja Jézus: ismerjétek meg a vezetőket. Ez is egyik döntő tényezője a mi boldogságunknak. Mert minden ember vezetésre szorul. Az emberi önállóság egy fantazmagória csupán, mert minden ember vezető után akar indulni. Sokszor rájönnek a vezetők is, mikor gondolkodásuk szabadsága kemény falakba ütközik, hogy nem ők a vezetők, hanem a vezetettek. Minden ember egy másik embert utánoz, lemásolja a másik gondolatait. És Jézusnak milyen szomorúság volt azt látni, mennyi fogyatékos van az emberekben a vezetők megválasztásában. Kedves Testvéreim! Hány hangos szavú vezetőt látunk, akik lármás beszéddel csapják be az embereket s azt hiszik, hogy ezek a jó vezetők. Némely vezető embernek hangja akkorát szól, mint a nagydob és bocsássanak meg a kifejezésért, ez az ember belül is éppen olyan üres, mint a nagydob. És vannak halkszavú, csendes szerény emberek, kiknek minden gondolatuk a szenvedélyek féken tartása. Ezeket félretolják az útból, mert ezek nem értenek a vezetéshez. Jézus félti az embereket a fel nem ismert vezetőktől. Ezért köti lelkükre: ismerjétek meg vezetőiteket.

De nemcsak jóakaróinkat és vezetőinket kell megismerni, hanem eszményképeinket is. Minden embernek van eszményképe, amely után akar járni. És mennyi veszedelmet jelent ezen a téren a rossz felismerés. Elindul valaki keresni és eszményképét olyan ember típusában találja meg, amely veszedelembe és bűnbe vezet. És mennyi áldás van abban, ha az ember felismeri az igazi eszményképét.

Jézus ellensége volt minden személykultusznak, mert tudta, milyen nagy veszedelem rejlik abban. Aki ezt nem tudja, olvassa el Jézus utolsó íghirdetését Máté 23-ban. Ő látta, milyen eszménykép után igazodtak az emberek. A farizeusok ott voltak mindenkor a templomban és nemcsak itt és otthon imádkoztak, de még az utcán is morzsolta ajkuk az imádságot. És nézzétek kedves testvéreim, Jézus hogyan tépi le a ruhát róluk azzal: lássátok meg emberek, ti eddig milyen eszménykép után jártatok.

Jézus azután a múltba néz és látja, hogy az igazi eszményképeket hogyan kergették el és éles, kemény hangon ostromozza őket: „*Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok! mert építitek a próféták sírjait és ékesgetitek az igazak síremlékeit.*” (Mt 23,29)

Lássátok kedves testvérek, Jézus ezeket a fontos igazságokat akarta kiemelni számukra ezekből az Igékből. Meg kell látni még ebben az Igében, hogy Jézus az embert mindenekfelett legelőször önmagával akarja megismertetni. Felteszi a kérdést, ki vagyok én? Ez egy személyes kérdés. Minden embert érdekel az, kinek tartanak engemet, Jézust is érdekelte. Megkérdezi először tanítványait bizalmas körben: kinek mondanak engem az emberek? (Mt 16,13). A tanítványoknak megnyílik a szájuk, elmondják, kinek tartják az emberek Jézust. Egyik azt mondja, hogy Illésnek, másik az újjászületett Keresztelő Jánosnak, harmadik egynek a próféták közül. Egy másik alkalommal Jézus odafordul az ellenségeihez, a farizeusokhoz és megkérdezi tőlük: *Miképpen vélekedtek ti a Krisztus felől? kinek a fia?*

Jézusnak a harmadik csoportba tartozó igehirdetésének legelső gondolata tehát: kicsoda vagyok én? Kedves Testvéreim, senki nem tudja maga megmondani, hogy én kicsoda vagyok. Ez talán furcsán hangzik. Én ne tudnám megmondani, hogy én ki vagyok? Mikor mindenhol ott vagyok, ahol beszélek, ahol cselekszem, hát hogyan lehet ilyet mondani. Nekem ne lenne tapasztalatom saját magamról? Kedves Testvéreim, pedig ez így van. Nem ismerjük mi igazán magunkat. Ha a tükörbe nézünk is, más még ott is jobban lát bennünket. Amit én nem látok magamon, azt mások látják. Mikor én beszélek, kiülnek az indulatok az arcomra és ezek a kifejezések az arcomon, ezek tapasztalatok mások számára, de nem az én számomra. Én nem hallom igazán a hangom, nem veszem észre a hangsúlyt, ahogy kiejtem szavaimat, mert a lelkem tele van azzal, amit érzek, tele van indulatokkal és nem hallja az ember, mit fejez ki hangja. Ez megint csak mások tapasztalása én rajtam.

Az ember nem tudja megismerni magát, mert nincs elég nyugalma és ideje és nincs elég tárgyilagossága hozzá. Ebben az örökös zűrzavarban, vásári zsivajban nem lehetünk magunkban és az ember saját magát nem is tudja megvizsgálni tárgyilagosan. Az orvos is, amint magát vagy családját akarja megvizsgálni, rögtön elveszti tárgyilagosságát.

Nincs, kedves testvéreim, ember ezen a világon, aki teljesen tárgyilagosságot tudna adni magáról. De hát akkor kitől tudjam meg, hogy ki vagyok én? Barátok csapatától, akik körülöttünk vannak, vagy ha nem is csapat az, csak egy ember az, aki ismer, tőle kérdezzem meg? Fájdalom, kedves testvéreim, így nem tudjuk meg, mert a barátság lényegét szeretetben találjuk meg, abban, ami mindent elfedez, mindent elnéz, mindent eltűr. És ez olyan nagy érzélem, hogy akik engem szeretnek, azok nem tudnak tisztán látni, azok behunyt szemekkel néznek énreám és csak hízelegni tudnak nekem. Ha a hibáimat meg is látják, nem akarják, vagy nem merik megmondani. Kedves Testvéreim, látjátok, a jóbarát sem tudja megmondani, ki vagyok én.

Kihez forduljak hát? Nem marad más hátra, meg kell kérdeznem az ellenség csoportját. Jézusnak is oda kellett fordulni az ellenségeihez, akik meg tudták volna fojtani egy kanál vízben. Megkérdezi a farizeusokat, kicsoda vagyok én? Kedves Testvéreim, az ellenségek, a rosszakarók az egyetlenek, akik nagy szolgálatot tehetnének nekünk, csak ezeknek meg az a hibájuk, hogy mindig hátunk mögött mondják meg hibáinkat. Nem tehetnének nekem nagyobb szolgálatot ellenségeim, mintha egyszer szemtől szembe megmondanák nekem, mit gondolnak én rólam, kicsoda vagyok én? Jézus meg meri mondani ellenségeinek szemtől szemben: kicsodák ők. Ott beszél a templomban, ott vannak a farizeusok is, szemükbe mondja: jaj néked te farizeus. (Máté 23). Kitől kérdezzük hát meg, ha barátok nem akarják, az ellenség pedig csak a hátunk mögött mondja meg, kik vagyunk mi? Kedves Testvéreim! Egy valaki meg fogja mondani nekünk: kérdezzük meg az élő Istentől. Jézus sem az emberektől tudta meg, hogy kicsoda Ő, hanem ott jött tisztába önmagával, mikor az írásokat olvasta.

Nem tudok én neked, kedves testvérem, jobbat ajánlani, mint olvasd el a Bibliát, abban majd meglátod mi a te életed igazi célja. Miért vagy te itt a földön. Olvasd az Igét és egyszer rájössz majd, ki vagy te? Ne ijedj meg tőle, olvasd csak el, én majd megmondom neked előre, hogy az Írás mit fog mondani: azt, hogy te egy bűnös ember vagy. Majd, ha te az Ige olvasása közben odaállsz Isten ítélő mértéke alá, ott lehull rólad minden dicséret, amelyet hízelgéssel

reád raktak, minden titulus, cím, rang, a kitüntetéseknek egész sora. Minden lehull rólad és ott állsz meztelenül és meglátod, hogy ez vagy te: egy bűnös ember.

Az osztrák uralkodó családban volt egy szokás, ha az uralkodó meghalt, egy hagyományos ceremóniával temették el. Ahol csak a koporsót elvitték, mindenütt katonák álltak sorfalat, hogy szabad útja legyen a halottnak. Ki is állja útját a halott uralkodónak? Csak a sírbolt, annak az ajtaja zárva van előtte, ekkor folyik le a hagyományos ceremónia. A szertartásmester megkopogtatja a sírbolt ajtaját és belül egy hang megkérdezi, hogy ki az? Akkor azután következik a név, utána a felsorolt méltóságok, rangok egész sorozata. Belülről a felelet: nem ismerem. Ami annyit tesz: nincs bebocsátás. Újra kopognak: ki az? Szól az előbbi hang. Most már csak a név következik, a rang már elmaradt. Nem ismerem, újra a felelet. A harmadik kopogás után a „ki az?” kérdésre már rövid a felelet. Nincs már név sem, hanem azt felelik: Egy bűnös ember kér bebocsátást. Ekkor a sírbolt megnyílik és befogadja a halottat.

Ez talán egy szertartás, egy formula csupán, de mögötte van egy bibliai igazság. Kicsoda vagyok én? Semmi más, mint egy bűnös ember.

Vagy nézzünk fel, kedves testvéreim, a golgotai keresztfára, nézzük meg Jézus felfeszített testét és ott is meglátjuk, kicsodák vagyunk mi. Milyen bűnösnek kellett nekem lennem, hogy bűneimért Jézusnak így kellett szenvedni. Jézus nemcsak az összбүнőкért szenvedett, de az én egyes бűneimért is. Milyen lehetek én akkor, hogy Jézus odakerült a Golgotára. Lássuk meg бűneink nagyságát Jézus keresztségében.

De a keresztt még arra is felelet, milyen drága vagy te Istennek. Egy öreg ember sétál fiával a jeges folyó partján. A folyó túlsó partján gyermekek játszadoznak vígan, gondtalanul a parton. Nézik az úszó jégtáblákat és meg-megpiszkálják pajkosan a gyorsan úszó jéglapokat. Egyszer azután az egyik gyermek megcsúszott a part szélén és belezuhant a vízbe. A többi gyermek tehetetlenül futkozik a parton. Az öreg ember nézi, lelkét elfogja a nagy fájdalom, mikor hallja a gyermeknek az élet után való kétségbeesett sikoltását. Könyörületre indul és azt mondja fiának: eregyj fiam és mentsd meg azt a gyermeket. A fiú szót fogad, engedelmeskedik és feláldozza magát. Beleugrik a jéghideg folyóba és az úszó jégtáblák egymásután sebesítik meg testét, de ő csak keresi a fuldokló gyermeket. A víz piros már körülötte, de ő jön és hozza karjában a megtalált gyermeket. Kiúszik a partra vele, még van annyi ereje, hogy a gyermeket magasra tartva kiemelje a halálból, azután ő aláhanyatlik és meghal. Azután sok év múlt el, de az öreg ember azóta minden évben fia halálának évfordulóján kimegy a folyópartra fia emlékéért. Egyszer csak meglát ott egy pirospozsgás életvidám, egészségtől duzzadó embert, és reá ismer ebben az emberben arra a gyermekre, kiért ő az ő egyetlen fiát feláldozta. Megszólítja: „Ismersz-e engem?” – nem, volt a felelet. Nem ismersz? Hisz én voltam az, aki éretted a fiát feláldozta. A pirospozsgás ember nevet, ránt egyet a vállán, legyint egyet a kezével és azt mondja: ugyan hagyj fel ezzel a régi, ócska mesével, ne zavarj engem ilyen dologgal.

Kedves Testvérem! Nézd, Isten ott járkal a halál sötét folyójának partján, mert közeledik teérted feláldozott egyetlen Fiának évfordulónapja, a nagypéntek. Elküldte meghalni teéretted egyetlen Fiát. És a Fiú megmentett téged. Megkeresett a testét megvérző jégtáblák között, piros vére megfestette a hozzád vezető utat, megtalált és ölelő két karjával kiemelt téged a pusztulásnak jéghideg vizéből. Még annyi ereje van, hogy téged kitegyen a partra, azután aláhanyatlik és meghal. És Isten nem tudja elfelejteni ezt az évfordulót és újra kimegy a partra. Találkozik ott egy mosolygó, életvidám kacagó emberrel: teveled. És azt kérdezi tőled: „Ismersz-e engem?” Én teéretted a Fiamat áldoztam fel, beküldtem utánad a habok közé. És te, kedves testvérem, nem ismered?

Nem ismerem az Istent. Ez vagy te! Amit majd erre válaszolsz, egy kézlegyintéssel, egy vállvonogatással: Ugyan, hagyj békén ezzel az ócska történettel, ne emlegesd mindig ezt nekem – ez a mondat felelet néked arra a kérdésedre: kicsoda vagyok én? Egy nagyon bűnös ember.

Ámen.